

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघद्वारा संचालित

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा

प.स.पा.को कोविद अन्तिम वर्ष (कक्षा-१०)

बु.सं. २५५७ (वि.सं.२०७०)

षष्टम पत्र (अभिधर्म)

समय: ३ घंटा

पूर्णाङ्क= १००

उत्तीर्णाङ्क = ४०

प्र.नं. १) खाली ठाउँमा भर्नुहोस् (कुनै २ वटा मात्र)

२ × ५ = १०

(क) दस संयोजनानि ..... सुत्तन्ते ॥

(ख) मगगयुत्ता फलाचेव ..... सब्बसङ्गहो ॥

(ग) विपस्सना कम्मद्वाने पन ..... सत्तविधेन विसुद्धिसङ्गहो ॥

प्र.नं. २) भावार्थ लेख्नुहोस् । (कुनै २ वटा मात्र)

२ × ५ = १०

(क) छब्बिसुद्धि कमेनेवं – भावेतब्बो चतुब्बिधो ।

आणदस्सनविसुद्धि – नाम मग्गो पवुच्चति ॥

(ख) अरहत्तमग्गं भावेत्वा अनवसेसकिलेसप्पहानेन अुहा नाम होति खीणासवो लोके अगगदक्खिण्यो' ति ॥

(ग) मेत्ता करुणा मुदिता उपेक्खा चे'ति इमा चतस्सो अप्पमञ्जायो नाम, ब्रह्मविहारो' ति च पवुच्चति ॥

प्र.नं. ३) तलका प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

४ × ५ = २०

(क) श्रद्धा चरित्र र राग चरित्रलाई अनुकूल (सप्पाय) हुने कर्मस्थानहरू के के हुन् ?

(ख) प्रतीत्यसमुत्पादमा वर्त भनेको के के हुन् ? छुत्याएर लेख्नुहोस् ।

(ग) इद्धिपाद चारवटालाई स्वभावधर्म अनुसार मिलाएर लेख्नुहोस् ।

(घ) विपस्सनालाई मलीन पार्ने (उपक्लेश) कर्महरू के के हुन् ?

प्र.नं. (४) तलका प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् । (कुनै ६ वटा मात्र)

६ × ५ = ३०

(क) मनुष्यलोक कामभूमि हो, के मनुष्य लोकमा खालि कामावचर चित्त मात्र उत्पन्न हुने हो ? स्पष्ट पार्नुहोस् ।

(ख) समथ ध्यान लाभ गर्नलाई पाँच ध्यान अङ्गहरू प्राप्त गर्नुपर्छ, संक्षिप्तमा ध्यानाङ्गहरूको परिचय दिनुहोस् ।

(ग) अरहन्तहरूमा महाकुशल चित्तको सत्तामा महाक्रिया चित्त किन उत्पन्न हुन्छन् ?

(घ) सोत्तापत्ति हुनलाई चाहिने अङ्गहरू क के हुन् ?

(ङ) किन आनापान- स्मृतिध्यान सबभन्दा कठिन कर्मस्थानहरू मध्ये एक हो ?

(च) कतिवटा द्वारहरू मार्फत सन्तीर्ण चित्तले सन्तीरणको कृत्य गर्दछ ?

(छ) रूप ध्यानको दाँजोमा अरूप -ध्यानको फाइदा के हो ?

बौद्ध जगतका स्मरणीय व्यक्तित्वहरू

प्र.नं. ५) तलका प्रश्नहरूको उत्तर विस्तरमा लेख्नुहोस् ।

५ × ६ = ३०

(क) भारतमा बुद्ध धर्मपुनरुत्थानमा अनागारिक धर्मपालले कस्तो योगदान दिए ?

(ख) डा.टी डब्लू रीस डायविड्सले पाली साहित्यको उत्थानमा कस्तो योगदान गरे ?

(ग) जनरल अलेक्जेण्डर कनिंघमको छोटो परिचय दिनुहोस् ।

(घ) सर इडविन आर्नल्डद्वारा लिखित पुस्तकहरूको चर्चा गर्नुहोस् ।

(ङ) नेपालमा बुद्ध धर्म उत्थानको लागि धर्ममान साहुको देन के थियो ?

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघद्वारा संचालित
नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा
प.स.पा.को कोविद प्रथमवर्ष (कक्षा-८)
बु.सं. २५५७ (वि.सं.२०७०)
षष्टम पत्र (अभिधर्म)

समय: ३ घंटा

पूर्णाङ्क= १००
उत्तीर्णाङ्क = ४०

- प्र.नं. १) खाली ठाउँमा भर्नुहोस् (कुनै २ वटा मात्र) २ × ५ = १०
- (क) अट्टधा ..... द्वदसा कुसला सियुं ॥
- (ख) सम्मासम्बुद्ध ..... अभिधम्मत्थ सङ्गहं ॥
- (ग) द्वारसङ्गहे द्वारानिनाम ..... छब्बिधानि भवन्ति ॥
- प्र.नं. २) भावार्थ लेख्नुहोस् । (कुनै २ वटा मात्र) २ × ५ = १०
- (क) वेदना – त्राण – सङ्गार, भेदेन चतुर्वीसति ।
सहेतु – कामावचर, पुञ्ज –पाक –क्रिया मता ॥
- (ख) सुखं दुःखमुपेक्खाति, तिविधा तत्थ वेदना ।
सोमनस्सं दोमनस्स, मिति भेदेन पञ्चधा ॥
- (ग) लोभो दोसो च मोहो च, हेतु अकुसला तयो ।
अलोभा दोसा मोहा च, कुसला व्याकता तथा ॥
- प्र.नं. ३) तलका प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् । ४ × ५ = २०

- (क) अहेतुक चित्त १८ वटामा सोमनस्स, उपेक्खा, सुख, दुःख सहगत चित्त कति कति वटा छन् ?
- (ख) लोकोत्तर चित्त विस्तरमा कति वटा छन् ? माग चित्त, फल चित्त छुत्याउनुहोस् ।
- (ग) प्रतिसन्धि, भवाङ्ग, च्युति कृत्यले युक्त चित्त कति वटा छन् ?
- (घ) चक्खूद्वारमा उत्पन्न हुने चित्तहरूको स्वरूप लेख्नुहोस् ।
- प्र.नं. (४) तलका प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् । (कुनै ५ वटा मात्र) ५ × ६ = ३०
- (क) हेतु कति प्रकारका छन् ? ती के के हुन् ?
- (ख) द्वेष कुन कुन द्वार मार्फत उत्पन्न हुन्छ ? वचनद्वारा हुने अकुसल कर्म पथ कुन अवस्थामा द्वेषबाट प्रेरित हुन्छ ?
- (ग) मोह भनेको के हो ? मोहलाई कसरी निर्मूल पार्न सकिन्छ?
- (घ) दशकुसल कर्मपथ के के हुन् ? कर्म कस्तो चैतसिक हो ?
- (ङ) चार परमार्थ धर्म के के हुन् ? यीनीहरूको परिचय संक्षिप्तमा दिनुहोस् ।
- (च) पञ्चस्कन्ध र पञ्चउपादानस्कन्धको विभेदलाई उदाहरण दिई छुत्याउनुहोस् ।
- बौद्ध मूल जनजातिहरू
- प्र.नं. ५) तलका प्रश्नहरूको उत्तर विस्तरमा लेख्नुहोस् । ३ × १० = ३०
- (क) थारु जनजीवन र बुद्धधर्मको सम्बन्ध बारेमा प्रकाश पार्नुहोस् ।
- (ख) तामाङ्ग जातिको संस्कारपद्धति बारेमा चर्चा गर्नुहोस् ।
- (ग) थारु जातिको बारेमा विभिन्न बिद्वानहरूको बिचार लेख्नुहोस् ।